

Alkoholi opiskelijoiden sukupuolielämässä II

Elina Haavio-Mannila – Osmo Kontula

Opiskelijoiden alkoholin käyttöä ja sukupuolielämää käsiteltiin tämän artikkelin ensimmäisessä osassa Alkoholipolitiikka-lehden numerossa 2/1985. Tulosten mukaan alkoholin käyttö liittyy aistillisempaan elämäntyyliin, varhain aloitettuun sukupuolielämään ja liberaaleihin sukupuoliaseinteisiin. Perinteiseksi määritelty sosiaalinen tausta näytti hillitsevän sekä alkoholin käyttöä että sukupuoliikäyttäytymistä.

Artikkelin toisessa osassa syvennetään nyt aiheen tarkastelua sukupuolten välisten erojen ja seksuaaliongelmien osalta. Tarkoitus on esittää, millä tavoin sukupuolielämään liittyvä alkoholin käyttö eroaa laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan miehillä ja naisilla. Tulokset perustuvat syksyllä 1983 Helsingin yliopiston opiskelijoista kerättyyn kyselyaineistoon. Tutkimusaineistoa esiteltiin lähemmin artikkelin ensimmäisessä osassa. Ennen tuloksia esitetään joitakin perustietoja miesten ja naisten alkoholin käytöstä, sukupuolielämästä ja seksuaaliongelmista.

Miesten ja naisten alkoholin käytön eroja

Miesten ja naisten alkoholin käytön erot kaivat Suomessa 1960-luvun lopulta 1970-luvun puoliväliin, mutta sen jälkeen ei tässä suhteessa ole tapahtunut muutosta. Vuonna 1984 naisten osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta oli 20 %. Naispuolisen alkoholin käyttäjän keskimääräinen vuosikulutus oli 29 % miesten vuosikulutuksesta. Humalakulutus on naisilla harvinaisempaa kuin miehillä: yli yhden promillen humalaan johtaneilla kerroilla nautitun alkoholin osuus oli miehillä 63 %, naisilla vain 33 % kokonaiskulutuksesta (Simpura 1985, 9–10). Vuonna 1979 tehdyn 12–18-vuotiaita koskevan tutkimuksen (Ahlström 1983) mukaan tyttöjen ja poikien välillä ei ollut eroa alkoholiin tutustumisessa eikä raittiudessa. Sen sijaan varhaisen aloitusvaiheen ohitettuaan pojat voivat tiheämmin kuin 18-vuotiaat tytöt.

Naisten lisääntynyt osallistuminen julkisen elämänalueen toimintoihin kodin ulkopuolella on voinut olla syynä heidän alkoholin käyttöönsä yleistymiseen. Samalla alkoholin lisääntynyt vaikutus yksityiseen elämänalueeseen on tehnyt juomiskulttuurin naisille helpommaksi lähestyä. Toisaalta eräät naisten yhteiskunnallisiin tehtäviin liittyneet piirteet ovat estäneet naisten kovin suurimittaista alkoholin käyttöä (Järvinen & Ólafsdóttir 1984, 205).

Naiset turvautuvat ongelmassa yleisesti lääkkeisiin tai sosiaalisten verkostojen tukeen, miehet alkoholiin (Cooperstock & Hill 1982, 10–13; Haavio-Mannila & Jallinoja & Strandell 1984, 32–34, 144–147). Naisten alkoholismi on harvinaisempaa kuin miesten. Yhdysvalloissa kolmasosa alkoholisteista on naisia (Eddy & Ford 1980, XI). Suomessa viidesosa Järvenpään sosiaalisairaalan asiakkaita oli vuonna 1979 naisia (Wiman 1983, 31), päihdehuollon kaikista käyttäjistä vuonna 1982 vain joka kymmenes (Savio 1983, 10).

Eroja miesten ja naisten sukupuolielämässä

Aikaisempien tutkimusten mukaan (esim. Zetterberg 1969; Sievers & Koskelainen & Lepo 1974) aloittivat miehet sukupuoliyhdyntänsä nuorempina kuin naiset, mutta sen jälkeen on ero sukupuolten välillä tässä suhteessa hävinnyt (Saari & Raitasalo 1974) ja nykyään aloittavat tytöt yhdyntät jo hieman poikia nuorempina (Sifö 1980; Kontula 1984). Yhdyntöjen useudessa ja kumppanien määrässä ei miesten ja naisten välillä ole suuria eroja, mutta seksuaalisuuden muilla osa-alueilla on miehillä ja naisilla suuriakin eroja. Naiset harjoittavat paljon vähemmän itsetyydytystä kuin miehet ja kokevat harvemmin orgasmeja yhdyntöissään (Clement & Schmidt & Kruse 1984). He seuraavat vähemmän pornoa ja asettavat useammin kuin miehet rakkauden yhdyntöjen ehdoksi

(Sievers & al. 1974). Naiset arvostavat sukupuolielämää vähemmän kuin miehet, ja heillä on vähemmän kokemuksia homoseksuaalisuudesta. Naiset ovat näiden tulosten mukaan sukupuolisesti rajoittuneempia eivätkä nauti seksuaalielämästä yhtä paljon kuin miehet.

Alkoholin käytön yhteys seksuaaliseen kyvykkyyteen ja seksuaaliongelmiiin

Alkoholin käytön ja seksuaalisen kyvykkyyden välillä on tutkimuksissa todettu selviä yhteyksiä. Havaittiin, että alkoholin käyttö heikensi ja hidasti miesten erektiota ja että käytetyn määrän lisääntyessä orgasmin saavuttaminen oli vaikeampaa (Malatesta & al. 1979). Tällöin myös orgasmien nautittavuus ja intensiteetti itsearvioinneissa heikkenivät. Kohtuullisesti nautittuna alkoholi kuitenkin pidentää yhdynnän kestoa, mikä voi olla eduksi yhdynnän onnistumisen kannalta. Naisilla alkoholin käyttö myös viivästytti orgasmin saavuttamista ja vähensi sen subjektiivista intensiteettiä (Malatesta & al. 1982). Laukeamista edeltävä kiihottunut tila kesti siis pitempään alkoholin vaikutuksen alaisena. Tästä voi johtua, että koehenkilöinä olleet naiset kokivat alkoholia nautittuaan suurempaa seksuaalista kiihottumista ja nauttivat enemmän orgasmista kuin ilman alkoholia.

Tässä havaitaan kiinnostava ero sukupuolten alkoholin käytön ja sukupuolielämän kannalta.

Koetilanteessa sekä fysiologisesti että subjektiivisina tuntemuksina mitaten miehet kiihottuivat alkoholia nautittuaan heikommin kuin ilman alkoholia. Heidän kiihottumistaan määrittävät sekä objektiivisesti että subjektiivisesti määritellyt mittaukset olivat siis tuloksiltaan yhtäpitäviä. Naisilla sen sijaan fysiologisesti todettu kiihottumisen väheneminen alkoholin vaikutuksen alaisena ei liittynyt vastaaviin subjektiivisiin tuntemuksiin. Naisilla subjektiivisesti koettu kiihottuminen oli alkoholin käytön jälkeen itse asiassa suurempi kuin ennen sitä (Wilson & Lawson 1976). G. T. Wilson ja D. M. Lawson (1978) ovatkin esittäneet, että naisilla seksuaalisuuden kognitiiviset ja subjektiiviset elementit olisivat enemmän erossa toisistaan kuin miehillä. Naisilla ei fyysinen kiihottuminen ole heidän mukaansa välttämätön edellytys psyykkiselle kiihottumiselle. Tämä johtuu miesten ja naisten sosiaalistumisesta erilaisiin seksuaalisiin rooleihin.

Sukupuolielämän liittyminen alkoholin käyttöön miehillä ja naisilla

Yleisesti ottaen alkoholin käytöllä on samankaltainen yhteys sekä mies- että naisopiskelijoiden sukupuolielämäään. Alkoholia useammin käyttävät aloittavat sukupuolielämänsä nuorempana kuin muut keskimäärin, ja heillä on enemmän kokemuksia yhdyntäkumppaneista, pornosta ja itsetyydytyksestä. Heillä on myös

Taulukko 1. Eri tavoilla orgasmeja kokeneiden mies- ja naisopiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista alkoholinkäyttökertojen mukaan jaetuissa ryhmissä, %

alkoholinkäyttökerrat	orgasmien kokeminen								(N)	
	ei kokenut orgasmia		kokenut orgasmin itsetyydytyksessä		kokenut orgasmin pettingissä		kokenut orgasmin sukupuoliyhteydessä			
	mies	nainen	mies	nainen	mies	nainen	mies	nainen	mies	nainen
kuusi kertaa vuodessa tai harvemmin	3	40	85	40	38	32	41	37	34	103
1—2 kertaa kuukaudessa	4	17	84	54	53	49	75	61	115	243
kerran viikossa	3	7	86	71	62	57	84	66	73	143
useammin	—	7	99	68	65	63	95	77	116	132
kaikki	2	16	89	58	54	50	74	60	338	621

selvästi liberaalimmat sukupuoliasenteet kuin harvoin alkoholia käyttävillä opiskelijoilla. Tämä pätee sekä miehiin että naisiin. Yhtäläisyyksistä huolimatta alkoholin käytön ja sukupuolielämän yhteyksissä on sukupuolten välillä myös monia kiintoisia eroja, joita esitetään seuraavassa tarkemmin.

Vaikka sukupuolten käsityksissä sukupuolielämän tyydyttävyydestä ei olekaan mainittavia eroja, on jo kokemuksessa yhdyntöjen miellyttävyydestä havaittavissa eroa. Miehistä 51 % pitää sukupuoliyhdyntöjään yleensä hyvin tyydyttävänä, kun taas naisista tätä mieltä on 42 %. Ero sukupuolten välillä suurenee edelleen tutkittaessa orgasmien kokemista — orgasmit ovat miehillä yhdynnöissä selvästi säännöllisempiä kuin naisilla. Orgasmien kokeminen yleensä ei sinänsä näytä juurikaan liittyvän alkoholin käyttöön, mutta sen sijaan siihen, millä tavoin orgasmin on kokenut. Tällä tarkoitetaan orgasmin kokemista itsetyydytyksessä, pettingissä tai sukupuoliyhteydessä. Taulukossa 1 on esitetty, miten tämä orgasmien kokeminen liittyy miehillä ja naisilla alkoholinkäyttötiheyteen. Luvut ovat prosentiosuuksia kustakin alkoholinkäyttökertojen mukaisesta ryhmästä. Täten esim. 40 % kuusi kertaa vuodessa tai harvemmin alkoholia käyttävistä naisista ei ole kokenut orgasmia toistaiseksi lainkaan. Taulukon päätulos on, että nykyään useammin alkoholia käyttävät ovat kokeneet orgasmeja useammalla eri tavalla. Miehillä ja naisilla on kuitenkin tässä suhteessa selviäkkin eroja.

Miehillä ei alkoholilla näytä olevan merkitystä sen kannalta, onko yleensä kokenut orgasmia, mutta naisilla vähän alkoholia käyttävät ovat harvemmin kokeneet orgasmia. Raittiit miehet ovat sen sijaan kokeneet orgasmin usein vain itsetyydytyksessä, mutta harvemmin pettingissä tai yhdynnässä. Naisilla yhteys on samankaltainen, mutta kuitenkin selvästi lievempi kuin miehillä. Naisten vähäisempi itsetyydytys on pääsyy siihen, että naisista vain noin kolmasosa on kokenut orgasmin sekä itsetyydytyksessä, pettingissä että yhdynnässä.

Paitsi orgasmien kokemisessa näyttää alkoholin käytön yhteys sukupuolielämään eroavan monella muullakin tavoin miehillä ja naisilla. Näitä eroja esitetään taulukossa 2.

Alkoholin käyttö liittyy yleensä sukupuoliin vapautumiseen ja asenteiden liberalisoitu-

miseen. Taulukossa 2 on vivahde-eroja miesten ja naisten välillä. Esim. syrjähyppyihin suhtautuvat raittiit naiset hyvin kielteisesti, mutta alkoholin käytön lisääntyessä asenne-erot miehiin verrattuna häviävät. Suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen osoittautuvat useimmin alkoholia käyttävät naiset erityisen liberaaleiksi. Naisilla alkoholin käyttö näyttää liittyvän siis hyvin selvästi suvaitsevampiin moraalikäsitteisiin. Tätä havaintoa tukee myös pornon käyttö, joka usein alkoholia käyttävillä naisilla lähenee jo miesten vastaavaa osuutta, vaikka naiset muuten käyttävät pornoa selvästi vähemmän kuin miehet. Myös kokemus itsetyydytyksestä näyttää naisilla liittyvän hyvin selvästi alkoholin käyttöön. Jos he käyttävät useammin alkoholia, lähenee heidän kokeneisuutensa itsetyydytyksestä jo miesten lukuja, vaikka naisten itsetyydytys muutoin on selvästi vähäisempää kuin miehillä. Jos naiset lisäksi ovat yleensä käyttäneet alkoholia, he ovat käyttäneet sitä usein myös yhdyntöjen yhteydessä.

Miehen sukupuolirooliin liitetty vaatimus sukupuoliisesta aktiivisuudesta välittyy tässä ujouteen liittyvistä tuloksista. Miehet kärsivät paljon useammin ujoudesta kontakteja solmittaessa kuin naiset, ja erityisen yleistä tämä on raittiilla miehillä. Alkoholia käyttävillä näyttää olevan rohkeutta hieman enemmän. Naisilla taas ei alkoholin käytöllä näytä olevan tässä juuri merkitystä. Tämä johtunee siitä, että heiltä ei yleensä ole odotettu aktiivisuutta sukupuoliisuhteiden solmimisessa. Miehillä pidättyminen sekä sukupuoliyhdyntöistä että alkoholista näyttää olevan vielä johdonmukaisempaa kuin naisilla. Tämä saattaa liittyä raittiiden miesten ujouteen. Miehillä ei homoseksuaalinen kiinnostus juuri liity alkoholin käyttöön, kun taas naisilla siitä kiinnostuneiden osuus lisääntyy alkoholin käytön myötä. Tämä on yksi tunnusmerkki naisten yleisemmästä seksuaalisesta vapautumisesta, jota ilmenee juuri alkoholia useammin käyttävillä naisilla.

Siviilisäädyn vaikutus alkoholin käyttöön sukupuolielämän yhteydessä

Naimattomat ja avoliitossa olevat opiskelijat käyttävät alkoholia huomattavasti runsaammin kuin kihloissa tai naimisissa olevat (jotka ovat ryhmänä hyvin samanlaisia; taulukko 3).

Taulukko 2. Alkoholinkäyttökertojen yhteys sukupuolielämään mies- ja naisopiskelijoilla, %

		alkoholin käyttö				kaikki
		kuusi ker- taa vuo- dessa tai harvemmin	1—2 kertaa kuukau- dessa	kerran viikossa	useammin	
Ei salli seurustelukumppanin sukupuoli- kontakteja muiden kanssa						
	mies	69	70	51	55	61
	nainen	93	72	67	59	71
Pitää homoseksuaalisuutta aina oikeana						
	mies	9	26	25	36	27
	nainen	13	26	32	54	31
Ujous haittaa kontaktien solmimista toi- seen sukupuoleen						
	mies	74	52	53	59	57
	nainen	36	42	33	33	37
Pornon käyttöä viime vuoden aikana						
	mies	56	74	92	87	81
	nainen	19	27	55	63	44
Sukupuoliyhdyntöjen aloittaminen 17- vuotiaana tai nuorempana						
	mies	3	21	34	38	28
	nainen	12	24	39	50	31
Sukupuoliyhteyksiin on liittynyt alkoholin käyttöä ainakin joskus						
	mies	14	52	69	83	67
	nainen	28	60	76	90	69
Ei kokemusta itsetyydytyksestä						
	mies	9	7	5	—	4
	nainen	42	24	15	11	22
Pelkästään heteroseksuaali						
	mies	82	88	84	78	83
	nainen	88	84	78	69	80
	mies (N)	(34)	(116)	(74)	(117)	(341)
	nainen (N)	(106)	(243)	(145)	(132)	(626)

Varsinkin miehillä avioituminen merkitsee luopumista päihtymyksestä ja alkoholista sukupuolten suhteiden helpottajana.

Miesten ja naisten erot ovat miltei kaikissa taulukosta 3 näkyvissä alkoholin käyttöä ja sen vaikutuksia koskevissa kohdissa naimattomien ja avoliittolaisten ryhmissä selvät ja perinteisten roolien mukaiset, kun taas kihloissa ja avioliitossa olevien sukupuolieroja tuskin huomaa.

Ainoat selvät sukupuolierot naimisissa olevilla ovat päihtymisessä ja alkoholin takia torjutuksi tulemisessa; näissä suhteissa miehet siviilisäädystä riippumatta ”voittavat” naiset.

Alkoholin käytöllä on yhteyttä ennen kaikkea avoliitossa elävien miesten sukupuolielämään. Tämä selittyy avoliittolaisten elämäntyyllillä, jota leimaavat liberaalisuus ja runsas alkoholin käyttö, joka on auttanut myös suhteiden luomi-

Taulukko 3. Alkoholin käyttö, sen vaikutus sukupuolisuhteisiin ja käyttöseura siviilisäädyn ja sukupuolen mukaan, %

alkoholin käyttö, sen vaikutus ja käyttöseura	naimaton		avoliitossa		kihloissa tai naimisissa	
	mies	nainen	mies	nainen	mies	nainen
Käyttää alkoholia ainakin kerran viikossa	56	42	<u>67</u>	61	50	42
Päihtyi viimeksi alkoholia nauttiessaan	<u>70</u>	57	<u>79</u>	59	64	45
Sukupuoliyhteyksiin on liittynyt alkoholin käyttöä	<u>75</u>	<u>75</u>	<u>76</u>	<u>73</u>	52	59
Alkoholin käyttö on auttanut ¹						
— saamaan paremman kontaktin vastakaiseen sukupuoleen	<u>68</u>	52	<u>55</u>	48	40	43
— olemaan suositumpi ja/tai aktiivisempi tansseissa	<u>53</u>	31	<u>61</u>	41	33	27
— pääsemään hyvään seksuaaliseen tunnelmaan	55	46	<u>63</u>	58	55	55
— nauttimaan sukupuoliyhdyntästä enemmän kuin selvänä	30	22	<u>42</u>	<u>35</u>	32	38
Alkoholin käyttö on lisännyt seksuaalisia ajatuksia	56	50	<u>66</u>	<u>66</u>	56	60
Alkoholin käyttö on haitannut suhteita toiseen sukupuoleen	<u>39</u>	24	<u>34</u>	<u>31</u>	28	20
On runsaasti alkoholia nautittuaan joutunut sellaisiin sukupuolisuhteisiin, joita ei muuten olisi pitänyt toivottavina	<u>45</u>	<u>48</u>	<u>45</u>	39	35	38
On joutunut toisen sukupuolen torjumaksi alkoholin käytön vuoksi tehdessään sukupuolisia aloitteita	<u>36</u>	26	<u>45</u>	11	27	15
Käyttää alkoholia miltei aina						
— oman sukupuolen seurassa	<u>22</u>	13	<u>16</u>	3	9	2
— toisen sukupuolen seurassa	5	9	11	<u>24</u>	13	<u>27</u>
— sekaseurassa	30	<u>44</u>	34	<u>41</u>	28	<u>37</u>
Käyttää alkoholia ainakin joskus yksin	<u>41</u>	29	<u>51</u>	38	<u>40</u>	28
Käyttää alkoholia useimmiten						
— omassa kodissa	18	13	34	<u>45</u>	<u>48</u>	<u>57</u>
— jonkun muun kodissa	7	<u>17</u>	5	6	10	<u>18</u>
— opiskelijajärjestöjen tilaisuuksissa	<u>15</u>	<u>10</u>	<u>11</u>	5	2	2
— ravintolassa	<u>58</u>	<u>55</u>	<u>50</u>	41	36	21
— muualla	2	5	—	3	4	2
	100	100	100	100	100	100
(N)	(177)	(334)	(38)	(64)	(101)	(183)

¹12 viime kuukauden aikana.

sessä toiseen sukupuoleen.

Alkoholinkäyttöseura vaihtelee sekä sukupuolen että siviilisäädyn mukaan. Miehet käyttävät alkoholia yleisemmin kuin naiset oman sukupuolen seurassa tai yksin. Avoliitossa olevat juovat alkoholia yksin yleisemmin kuin muut.

Naimattomien opiskelijoiden alkoholin käyttöä tarkasteltiin sen mukaan, kuinka usein he ovat sukupuoliyhteydessä. Miehillä sukupuolielämän vilkkaus liittyy alkoholin käyttöön selvemmin kuin naisilla. Eniten käyttävät alkoholia sukupuoliyhdyntän yhteydessä tai sosiaalisten kontaktien solmimista auttamaan ne miesopiskelijat, jotka ovat sukupuoliyhteydessä enintään kerran viikossa, ja vähiten ne, jotka pidättyvät sukupuoliyhdyntästä kokonaan tai harrastavat niitä useammin kuin kerran viikossa. Alkoholi on myös haitannut näiden satunnaista yhdyselämää viettävien miesten suhteita toiseen sukupuoleen enemmän kuin ”selibaattisissa” elävien tai vilkasta sukupuolielämää harjoittavien miesopiskelijoiden.

Naimisissa olevat opiskelijat nauttivat alkoholia useimmin omassa kodissaan. Myös avoliitossa olevat naiset tekevät yleisesti näin. Naimattomille ja avoliitossa oleville miehille taas on ominaista alkoholin käyttö ravintolassa tai

opiskelijajärjestöjen tilaisuuksissa. Avoliittolaisista naiset muistuttavat alkoholinkäyttöpaikan valinnassa naimisissa olevia ja miehet naimattomia opiskelijoita. Sukupuolten ero on avoliitossa elävillä näin ollen varsin suuri.

Käsitykset alkoholin käytön vaikutuksesta seksuaaliongelmien ja seksuaaliseen kyvykkyyteen

Varsin suuri osa opiskelijoista kieltää alkoholin ja seksuaaliongelmien yhteyden tai ei ole selvillä asiasta osittain sen vuoksi, ettei itse käytä alkoholia. Alkoholinkäyttötiheys vaikuttaa siihen, kuinka moni katsoo alkoholin helpottavan tai vaikeuttavan erektion tai orgasmin saamista (taulukko 4). Mitä useammin käyttää alkoholia, sitä yleisemmin näkee alkoholin vaikuttavan sukupuoliitoimintoihin joko myönteisesti tai kielteisesti. Alkoholia usein käyttävät naiset arvelevat kaikkein yleisimmin alkoholin edistävän orgasmin saamista. Haittavaikutuksista taas kertovat eniten alkoholia usein käyttävät miehet.

Humaltuminen alkoholia käytettäessä liittyy erittäin selvästi käsitykseen alkoholin kielteisestä vaikutuksesta erektioon ja orgasmiin. Viimeksi alkoholijuomaa nauttiessaan kovasti

Taulukko 4. Käsitys alkoholin vaikutuksesta orgasmin tai erektion saamiseen omassa yhdynnöissä sukupuolen ja alkoholinkäyttötiheyden mukaan, %

alkoholinkäyttötiheys	alkoholi helpottaa erektiota tai orgasmia	alkoholi vaikeuttaa	alkoholilla ei ole vaikutusta	ei käytä alkoholia	(N)
MIEHET					
ainakin pari kertaa viikossa	8	50	42	—	100 (113)
kerran viikossa	6	46	42	6	100 (65)
kerran pari kuukaudessa	4	22	53	21	100 (99)
kuusi kertaa vuodessa tai harvemmin	—	4	11	85	100 (26)
kaikki	6	36	43	15	100 (303)
NAISET					
ainakin pari kertaa viikossa	20	26	52	2	100 (119)
kerran viikossa	15	28	55	2	100 (135)
kerran pari kuukaudessa	10	19	55	16	100 (201)
kuusi kertaa vuodessa tai harvemmin	8	6	15	71	100 (78)
kaikki	13	21	49	17	100 (533)

päihtyneistä miehistä 69 % (N=42), lievästi päihtyneistä 36 % (N=159) ja selvänä pysyneistä 26 % (N=89) katsoo alkoholin vaikeuttaneen sukupuolitoimintoja. Naisilla yhteys on samansuuntainen mutta heikompi. Kokemukset runsaasta alkoholin käytöstä lisäävät siis tietoisuutta alkoholin haitoista sukupuolielämässä. Alkoholin humalakäyttö johtanee tosiasiassakin suurempiin sukupuoli-ongelmiin kuin kohtuukäyttö.

Myös alkoholin liittyminen sukupuoliyhdyntöihin lisää tietoa sen sekä haitallisista että myönteisistä vaikutuksista sukupuoli- toimintoihin. Alkoholin nauttiminen sukupuoliyhdyntöjen yhteydessä johtunee osaksi toiveesta, että se edistäisi yhdynnän onnistumista.

Myönteiset kokemukset alkoholin vaikutuksista kontaktien saamiseen toiseen sukupuoleen ja sukupuoliyhteydestä nauttimiseen liittyvät siihen, että alkoholi on helpottanut orgasmin tai erektion saamista. Näin on varsinkin naisten kohdalla. Mikäli alkoholi on usein auttanut naisia saamaan paremman kontaktin toiseen sukupuoleen tai ainakin joskus nauttimaan sukupuoliyhdyntästä enemmän kuin selvänä, naiset eivät useinkaan ole huomanneet alkoholin vaikeuttaneen orgasmin saantia yhdynnässä. Miehillä alkoholin myönteinen vaikutus naiskontaktien saamiseen sen sijaan liittyy arvioon alkoholin kielteisistä vaikutuksista erektioon ja orgasmiin yhdynnässä. Naisilla käsitys alkoholin vaikutuksista sukupuolielämään on siis yhdenmukaisempi kuin miehillä, joilla se eriytyy kahdeksi asiaksi: alkoholi auttaa kontaktin otossa mutta haittaa erektiota ja orgasmia.

Miesten seksuaaliongelmien liittyminen alkoholin käyttöön

Miesten seksuaaliongelmat ovat luonteeltaan erilaisia kuin naisten. Kun erektio onnistuu, ei orgasmin saavuttamisessa ole yleensä suurempia ongelmia. Miehistä 52 % ilmoittaa kokevansa aina orgasmin yhdynnässä, 43 % melkein aina ja vain 6 % joka toinen kerta tai harvemmin. Orgasmien kokemisen säännöllisyydessä on miesten ja naisten välillä siis suuri ero. Orgasmin kokeminen edellyttää miehellä yleensä erektiota, johon liittyvät ongelmat eivät nekään tunnu olevan kovin yleisiä. Sukupuoliyhdyntä kokeneista miehistä ilmoittaa

erektiovaikeuksia melko usein kokeneensa vain 3 %, melko harvoin 18 %, ei juuri koskaan 33 % ja ei ollenkaan 46 %. On tosin vaikea arvioida, kuinka avoimesti näin kipeisiin ja henkilökohtaisiin kysymyksiin kyselyssä vastataan.

Erektiovaikeudet liittyvät miehillä yleensä ihmissuhdeongelmiin, jolloin suhteiden solmimista naisiin ei koeta kovin helpoksi. Usein alkoholia käytetään näiden ongelmien lievittämiseen. Vaikka erektiovaikeuksilla ei ole suoraa yhteyttä alkoholinkäyttökertoihin, tulee alkoholin ja erektion yhteys näkyviin runsaammin alkoholia nautittaessa. Erektiovaikeuksia kokevista miehistä keskimääräistä suurempi osa on ollut viimeksi alkoholia nauttiessaan kovasti päihtynyt, heidän sukupuoliyhdyntöihinsä on liittynyt alkoholin käyttö keskimääräistä useammin ja heillä on ollut muita enemmän kokemuksia alkoholin sekä positiivisista että negatiivisista vaikutuksista suhteiden solmimisessa naisiin.

Erot erektiovaikeuksissa eivät ole ratkaisevan suuria eri tavalla alkoholia käyttävillä, mutta yhteydet ovat kuitenkin johdonmukaisia. Kun alkoholia käytetään yleensä sukupuoliyhteyksissä tai sukupuolisuhteiden solmimisessa, on yhteys erektiovaikeuksiin suurempi kuin ilman alkoholia.

Miesten erektio-ongelmien ja alkoholin käytön taustalta löytyy jännittämistä, pelkoa ehkäisyn epäonnistumisesta ja luottamuksen puutetta sukupuolikumppania kohtaan; ne estävät tai vähentävät seksuaalista nautintoa. Usein on tilanne se, ettei naiskumppani vastaa miehen seksuaalisia odotuksia ja että hänet koetaan sukupuoli-ikäyttäytymiseltään melko vaisuksi. Tällöin miehet saattavat etsiä seksuaalista tyydytystä irrallisista suhteista, joissa rakkautta ei koeta välttämättömäksi.

Ongelmat miesten orgasmien kokemisessa eivät näytä liittyvän alkoholin käytön useuteen, määrään tai alkoholin nauttimispaikkaan. Alkoholia yksin käyttävät ovat kuitenkin kokeneet useammin orgasmeja eri tavoilla kuin alkoholia seurassa käyttävät. Vain alkoholin käytöllä yleensä yhdynnöissä on systemaattinen yhteys miesten epäsäännöllisemmin kokemiin orgasmeihin. Alkoholin käyttö ensimmäisessä yhdynnässä liittyy puolestaan yhdyntäkeskeisempään sukupuolielämään, jolloin esim. pettingissä on koettu orgasmia vain harvoin. Miesten

orgasmiongelmat liittyvät selvimmin epätydyttäväksi koettuun sukupuolikumppaniin, jännittämiseen, syyllisyydentunteisiin ja pelkoon siitä, ettei ole hyvä rakastaja. Näiden ongelmien ratkaisuun voidaan käyttää alkoholia, mutta se ei liene kuitenkaan ongelmien alkuperäinen aiheuttaja.

Erektio ja orgasmin kokeminen ovat miehillä onnistuneen yhdynnän ulkoisia tunnusmerkkejä. Sukupuoliyhdynnän tyydyttävyyteen liittyy kuitenkin paljon muutakin. Yhdynnän tyydyttäväksi kokeminen on paljolti yksilöllistä, ja sille on itse kullakin omat kriteerinsä — tosin orgasmi on siinä keskeisellä sijalla. Joka tapauksessa on niin, että kohtuullisesti alkoholia käyttävät miehet kokevat yhdyntänsä tyydyttävämmiksi kuin raittiit tai paljon alkoholia käyttävät. Jos alkoholia on käytetty usein yhdynnöissä tai jos se on auttanut suhteiden solmimisessa naisiin tai jos sitä on usein käytetty miesporukassa, ei yhdyntöjä ole koettu kovin tyydyttäväksi. Suhde naisiin on tällöin ollut siinä määrin ongelmallinen, ettei alkoholista ole saatu riittävästi apua. Yhdynnät ovat myös siinä mielessä kaavamaisempia, ettei esim. suuseksiä ole tällöin juurikaan harjoitettu.

Naisten seksuaaliongelmien liittyminen alkoholin käyttöön

Heteroseksuaalisessa sukupuolisuhteessa naisopiskelijoista vain 4 % ja miehistä 52 % sanoo kokevansa aina orgasmin. Melkein aina saa orgasmin kuitenkin 40 % naisopiskelijoista ja 42 % miesopiskelijoista. Kokonaan orgasmia vaille jääneitä on naisista joka viides.

Orgasmia vaille jääneet tai vain harvoin sen yhdynnöissään kokeneet käyttävät alkoholia hieman harvemmin kuin muut. Viimeksi alkoholia käyttäessään lievästi humaltuneet naiset kokivat orgasmin yleisimmin, kovasti päihtyneet harvimmin. Alkoholin kohtuukäyttö ja orgasmin saanti näyttävät siis jossain määrin liittyvän yhteen. Alkoholin käyttö yksin tai yksinomaan naisseurassa liittyy orgasmivaikeuksiin, samoin sen käyttö useimmiten opiskelijajärjestöjen tilaisuuksissa tai ravintolassa. Kodeissa alkoholia käyttävät naisopiskelijat saavat yhdynnöissään useimmin orgasmeja — selityksenä on se, että he ovat yleensä naimisissa (vrt. taulukko 3). Naimisissa olevien suku-

puolielämä on vakiintunutta ja yhdynnät säännöllisempiä kuin muilla — tämä luo hyvät puitteet yhdyntöjen onnistumiselle.

Alkoholin liittyminen sukupuoliyhdyntöihin ja orgasmivaikeudet ovat yhteydessä toisiinsa. Orgasmiongelmat ovat yleisiä myös niillä naisilla, joita alkoholi on auttanut saamaan paremman kontaktin toiseen sukupuoleen tai nauttimaan sukupuoliyhteydestä enemmän kuin selvänä. Orgasmivaikeuksista kärsivät ehkä turvautuvat alkoholiin vaikeuksista päästäkseen, jos se on osoittautunut hyödylliseksi sukupuoliyhdynnän nautinnon lisäämisessä. Kokemukset alkoholin aiheuttamista haitoista sukupuolten suhteisiin eivät kuitenkaan liity orgasmin saamiseen.

Alkoholin käytön lisäksi naisten orgasmien kokemista vaikeuttavat tutkimustulostemme mukaan kumppanin epätydyttävyys — ei välttämättä tämän sukupuolinen vaisuus — ja luottamuksen puute häntä kohtaan. Myös ujous ja häpeäminen sukupuolinautinnon esteenä liittyvät orgasmivaikeuksiin. Sen sijaan raikauskokemukset ja rakkauden arvostaminen sukupuolisuhteissa eivät ole yhteydessä siihen, kuinka usein kokee orgasmin yhdynnässä.

Sukupuoliyhteyksiä kokeneista naisopiskelijoista 42 % ja miehistä 51 % pitää niitä enimmäkseen hyvin miellyttävinä ja lisäksi 47 % ja 43 % melko miellyttävinä. Näin ollen vain 13 % ja 6 % pitää niitä epämiellyttävinä tai ei osaa vastata kysymykseen.

Sukupuoliyhteyksien vähäisempi miellyttävyys on naisilla selvästi yhteydessä alkoholin runsaaseen käyttöön. Alkoholin käyttö useammin kuin kerran viikossa, päihtyminen alkoholia käytettäessä, yksin tai pelkästään naisseurassa juominen, alkoholin käyttö enimmäkseen ravintolassa ja yleensä alkoholin liittyminen sukupuoliyhteyksiin ovat ominaisia niille, jotka eivät pidä sukupuoliyhteyksiään kovin miellyttävinä. Tämä pätee myös niihin, joilla se on auttanut mieskontaktien luomisessa ja sukupuoliyhteyksistä nauttimisessa, samoin kuin niihin, joilla on ollut alkoholin aiheuttamia haittoja suhteissa toiseen sukupuoleen ja niiden tuomia ei-toivottuja sukupuolisuhteita. Alkoholista ehkä etsitään korvausta epätydyttävälle sukupuolielämälle, ja osittain sen runsas käyttö myös estää nauttimasta sukupuoliyhdynnästä.

Orgasmittomuus ja sukupuoliyhteyksien vähäinen miellyttävyyttä eivät naisilla liity täysin samalla lailla alkoholin käyttöön. Ensimmäinen ero on se, että usein alkoholia käyttävät naisopiskelijat saavat melko usein orgasmeja, vaikka he eivät pidä yhdyntöjä kovin miellyttävänä. Toiseksi kokemukset haitoista, joita alkoholista on koitunut sukupuolten välisille suhteille, eivät liity orgasmittomuuteen samalla lailla kuin yhdyntöjen vähäiseen miellyttävyyteen. Orgasmittomuus näyttää siis olevan vähemmän yhteydessä runsaaseen alkoholin käyttöön kuin subjektiivinen käsitys yhdyntöjen miellyttävyydestä, jota alkoholin käyttö selvästi vähentää. Yleisesti ottaen molemmat osoittimet kuitenkin tuottavat saman tuloksen: Naisilla runsas alkoholin käyttö liittyy vähäiseen sukupuoliseen nautintoon, mutta kohtuukäytöstä on jonkin verran iloa. Alkoholia runsaasti käyttävien naisten sukupuolista nautintoa vähentävät tai estävät tulostemme mukaan myös ujous tai häpeäminen, pelko siitä, ettei ole hyvä rakastaja, jännittäminen ja kumppanin sukupuolinen vaisuus.

Miesten ja naisten sukupuolielämän elämäntyyliä

Yksilön omaksuman elämäntyylin aistillisuuden määrä vaikuttaa huomattavasti siihen, millaisen merkityksen alkoholin käyttö saa sukupuolielämässä. Aistillisuuden lisääntyessä lisääntyy myös alkoholin käyttö ja sukupuolielämä aktivoituu. Sukupuolikäyttäytymiseen liittyy kuitenkin myös erilaisia tottumuksia ja tapoja, joihin alkoholin käytöllä ei ole mainittavaa vaikutusta. Alkoholin vaikutusta sukupuolielämään ei tule siis korostaa liikaa. On myös muistettava, että miehet ja naiset liittyvät sekä alkoholin käyttöön että sukupuolielämään erilaisia merkityksiä taustansa ja kokemustensa mukaisesti. Analyysin syventämiseksi on tästä syystä aiheellista verrata, miten miesten ja naisten sukupuolielämässään omaksumat elämäntyyliä poikkeavat toisistaan. Tähän tarkasteluun voi soveltaa faktorianalyysiä, jossa muodostettavien faktoreiden voi ajatella käsitteellisesti tarkoittavan eräänlaisia sukupuolielämän elämäntyyliä. Kun analyysiin otetaan mukaan sukupuolielämää liittyvien tietojen lisäksi myös alkoholin käyttöä mittaavia tietoja, voi analyysin tulosten perusteella tehdä johtopä-

töksiä miesten ja naisten alkoholin käytön ja sukupuolielämän mahdollisista erilaisista yhteyksistä.

Osa alkoholin käyttöön liittyvistä tiedoista ei osoittautunut kovin merkittäväksi elämäntyylien kannalta. Näitä olivat alkoholin humaläkäyttö, alkoholinkäyttöseura ja alkoholinkäyttöpaikka. Sen sijaan alkoholinkäyttökerrat, alkoholin käyttö ensimmäisessä yhdynnässä tai yleensä yhdynnöissä ja alkoholin käytön liittyminen positiivisiin tai negatiivisiin kokemuksiin sukupuolielämässä osoittautuivat merkittäviksi erilaisten sukupuolielämän elämäntyylien kannalta.

Ensimmäisessä, *sukupuolista tyytyväisyyttä ja vireyttä* ilmentävässä elämäntyyliä alkoholin käyttökerrat näyttävät liittyvän selvimmin suhteellisen varhain aloitettuun sukupuolielämään, johon kuuluvat myös melko sallivat sukupuoliaseentet. Tällöin on tyypillistä myös tyytyväisyys sukupuolikumppaniin ja monipuolinen seksuaalinen kokeneisuus. Sukupuolielämä on yleisesti ottaen koettu tyydyttäväksi asiaksi. Tässä ei sukupuolten välillä ole suuria eroja. Naisilla alkoholin käyttö näyttää vaikuttavan pornon seuraamiseen ja auttavan sukupuoliaseentet, kun taas miehillä alkoholin käyttöön liittyy se, että he arvioivat muiden sukupuolielämän vilkkaaksi. Molemmissa tapauksissa alkoholin käyttö kulkee käsi kädessä seksuaalisen vireyden lisääntymisen kanssa. Nykyinen aktiivinen alkoholin käyttö liittyy näin selvimmin jo nuorena virinneeseen sukupuoliaseentet, jota on seurannut monipuolinen ja tyydyttäväksi koettu sukupuolielämä ja johon kuuluvat sallivat sukupuoliaseentet. Jos alkoholia käytetään nyt hyvin harvoin tai ei lainkaan, on tilanne sukupuolielämän kannalta päinvastainen edellä kuvattuun verrattuna.

Muiden elämäntyylien osalta osoittautuvat alkoholin käytön merkitykset ja vaikutukset sukupuolielämässä miehillä ja naisilla monin tavoin erilaisiksi. Naisilla alkoholin käyttö liittyy *seksuaaliliberaalisuuteen*, jolle on tyypillistä salliva suhtautuminen omiin ja kumppanin ulkopuolisiin sukupuoliaseentetisiin — näistä molemmilla on myös kokemuksia. Sukupuoliaseentet ovat yleensäkin sallivia, eikä rakkautta pidetä välttämättömänä ehtona sukupuoliyhdyntöihin ryhdyttäessä. Kokemuksia on ehditty

hankkia useampien sukupuolikumppanien kanssa, ja sukupuolikäyttäytymisen moninaisuudesta on merkinä myös homoseksuaalinen kiinnostus. Perinteisen kristillisen sukupuoli-moraalin mukaista monogaamista sukupuolisuhdetta ei tässä tapauksessa pidetä yleensäkään toivottavana. Vastaavaa elämäntyyllifaktoria ei miehillä alkoholin käytön yhteydessä esiintynyt.

Miehillä alkoholin käyttö sen sijaan keskittyy yleensä siihen, onko alkoholia käytetty sukupuolisuhteita solmittaessa. Tässä tapauksessa alkoholia on käytetty sekä seurustelu- että sukupuolisuhteiden solmimista helpottamaan ja estoja poistamaan. Alkoholin käytöstä on ollut sekä apua että haittaa oman sukupuolielämän kannalta. Yhdyntäkumppaneita on ollut enemmän kuin muilla miesopiskelijoilla keskimäärin ja niistä osa luonteeltaan tilapäisiä. Näyttää siltä, että kun alkoholia on nuorempana tarvittu rohkaisuksi naisia lähestyttäessä, niin alkoholia käytetään suhteellisen paljon vielä myöhemminkin. Kun sukupuolikokemusten aloittaminen on lisäksi ollut suhteellisen vaikeaa, se näkyy paineena hankkia myöhemmin kokemuksia useiden kumppaneiden kanssa. Kokemukset eivät ole kuitenkaan välttämättä erityisen tyydyttäviä, sillä pakonomainen alkoholin käyttö vaikuttaa seksuaalista kyvykkyyttä heikentävästi.

Naisista löytyy myös alkoholia sukupuoliyhdyntänsä suhteellisen usein käyttävä ryhmä (*alkoholin tarve sukupuolielämässä* -faktori). Myös heillä on suhteellisen paljon yhdyntäkumppaneita, ja alkoholin käytöstä on ollut heille sekä hyötyä että haittaa sukupuolielämän kannalta. He poikkeavat kuitenkin miehistä tässä tapauksessa siten, että heidän nykyinen alkoholin käyttönsä ei ole erityisen runsasta. Alkoholia käytetään sukupuolielämän yhteydessä vain silloin tällöin ja yleensä suhteellisen nuorina ensimmäisiin sukupuoliyhdyntöihin liittyvän jännityksen lieventämiseen. Naisilla alkoholin käyttö yhdyntöjen yhteydessä ei ole siten yhtä pakottavaa kuin miehillä. Tämä johtunee siitä, että naisten ei tarvitse olla sukupuolielämässään yhtä aktiivisia ja aloitteellisia kuin miesten. Tästä syystä he eivät tarvitse yhtä usein myöskään siihen alkoholia rohkaisuna. Naiset käyttävät siis alkoholia sukupuolielämänsä yhteydessä usein seksuaalisen tyydytyksen ja vi-

reyden lisäämiseen, kun taas miehillä alkoholin käyttö on usein lähes välttämätön ehto, jotta sukupuoliyhdyntään yleensä voi ja uskaltaa ryhtyä. Täytyy tosin muistaa, että tyyppillisimmillään alkoholin käyttö kuitenkin liittyy sekä miehillä että naisilla vireään ja tyydyttäväksi koettuun sukupuolielämään.

Yhteenveto ja johtopäätöksiä

Tutkimuksen tulokset todensivat ja vahvistivat useita aikaisemmissa tutkimuksissa havaittuja tietoja alkoholin käytön ja sukupuolielämän välisistä yhteyksistä.

Yleisesti voi todeta, että kohtuullisessa määrin nautittuna on alkoholista hyötyä onnistuneen sukupuolielämän kannalta. Tämä tukee aiemmin esitettyjä tuloksia. Jos alkoholin käyttö on runsasta ja säännöllisesti sukupuoliyhteyksiin liittyvää, aiheuttaa tämä kuitenkin ongelmia. Tämä pätee sekä miesten erektio- että naisten orgasmiongelmiin. Naisten ja miesten käsitykset alkoholin käytön vaikutuksista poikkesivat kuitenkin toisistaan: Kun kokemus alkoholin käytöstä lisääntyi, vahvistui miesten käsitys alkoholin haittavaikutuksista, kun taas naisilla vahvistui vastaavasti käsitys alkoholin myönteisistä vaikutuksista heidän sukupuolielämänsä kannalta. Tämä tulos muistuttaa aiemmin esitettyjä ajatuksia miesten ja naisten sukupuoliroolin eroista. Naiselle alkoholin käyttö merkitsee useammin kuin miehelle vapautumista sukupuolielämään, ja jos alkoholin käyttö liittyy kontaktien hakemiseen ja seurusteluun, on sillä naisille useammin myönteiseksi koettuja vaikutuksia. Jos alkoholin käyttö sukupuolielämässä tulee pakonomaiseksi tai hyvin säännölliseksi, niin tällöin se ilmentää taustalla olevia ihmissuhdeongelmia.

Miehillä runsaamman alkoholin käytön aiheuttamat erektio-ongelmat tai orgasmivaikeudet voivat heikentää jo ennestään horjuvaa seksuaalista itsetuntoa ja vahvistaa juomiskierteeseen joutumisen mahdollisuutta.

Parisuhteen virallistaminen kihlauksella tai vihkimisellä merkitsee ennen kaikkea miehelle elämäntyylin muutosta. Alkoholinkäyttötavat muuttuvat sopeuduttaessa vakituiseen yhdyselämään saman kumppanin kanssa. Taakse jäävät humaltuminen ja alkoholihaitat naissuhteissa, mutta myös alkoholin myönteiset vaiku-

tukset sukupuolten suhteisiin. Naimisissa oleva opiskelija ei käytä alkoholia avukseen seksuaalisuhteissaan.

Naisilla orgasmiongelmat liittyivät — kuten miehillä erektio-ongelmat tai orgasmivaikeudet — epätydyttäväksi koettuun sukupuolikumppaniin ja epäluottamuksen kokemiseen. Tällöin ei mieskumppania kuitenkaan pidetty välttämättä seksuaalisesti vaisuna, vaan hänen puutteensa liittyivät usein kokonaisvaltaisempiin asioihin. Sekä miesten että naisten osalta ei seksuaaliongelmien syynä voida pitää tässäkin tapauksessa pelkästään sukupuolikumppania, vaan taustalla on itse kunkin henkilöhistoria aikaisempine vaikeuksineen ja myös oma kyvyttömyys muuttaa parisuhteen vuorovaikutusta paremmin omia seksuaalisia tarpeita vastaavaksi.

Alkoholin käytön liittymisessä sukupuolielämään havaitaan monia eroja naisten ja miesten välillä. Naisilla näyttää alkoholin käyttö liittyvän selvemmin seksuaaliseen vapautumiseen ja asenteiden liberaalisuuteen kuin miehillä. Ero ei tosin ole kovin suuri. Jos nainen ei käytä lainkaan alkoholia, hän hyvin usein pidättäytyy tällöin myös itsetyydytyksestä eli käytännössä lähes koko seksuaalisuudestaan. Alkoholin käytöstä pidättyvät miehet aloittavat puolestaan yhdyntänsä suhteellisen vanhana. Miehillä alkoholin käyttö näyttäisi lisäävän rohkeutta, jonka turvin naisten lähestyminen sujuu helpommin. Jos mies tarvitsee eri syistä alkoholia nuorena yhdynnössään, tuntuu tämä alkoholinkäyttötapa säilyvän vielä aikuisenakin ja voi yleistyä runsaaseen alkoholin kulutukseen eri tilanteissa.

Rita Liljeström (1985) on esittänyt keskustelun naisen seksuaalisesta vapautumisesta merkitsevän naisen määrittelyä miehen näkökulmasta ja aiheuttavan paineita seksuaalisiin suoriin. Tähän ajatukseen voi tutkimusten tulosten perusteella osittain yhtyä. On ilmeistä, että traditionaalisesti kasvatetuille naisille, jotka eivät lisäksi käytä alkoholia ainakaan seksuaalisiin tarkoituksiin, puhe seksuaalisesta vapaudesta aiheuttaa kiusallisia paineita ja tuntuu ehkä vieraalta ajatukselta. Alkoholia kohtuullisesti käyttävät naiset näyttävät sen sijaan pitävän sukupuolielämän vireytymistä hyvin positiivisena asiana eivätkä koe seksuaalista vapautumista ongelmalliseksi oman sukupuoli-

roolinsa kannalta. Naisilla on sukupuolielämän alueella nykyään tarjolla useampia käyttäytymismalleja, joista kukin voi valita omiin tarpeisiinsa parhaiten sopivan. Samaa ihannetta ei ole syytä tarjota kaikille.

Kirjallisuus

Ahlström, Salme: Alkoholin käyttö. Teoksessa: Rimpelä, Matti & al.: Nuorten terveystavat Suomessa. Lääkintöhallituksen julkaisuja. Sarja tutkimukset 4. Helsinki 1983

Clement, Ulrich & Schmidt, Günther & Kruse, Margret: Changes in sex differences in sexual behavior: A replication of a study on West German students (1966—1981). Archives of Sexual Behavior 13 (1984): 99—118

Cooperstock, Ruth & Hill, Jessica: The effects of tranquillization: benzodiazepine use in Canada. The Minister of National Health and Welfare. Ottawa 1982

Eddy, Christen & Ford, John L. (eds.): Alcoholism in women. Dubuque, Iowa 1980

Haavio-Mannila, Elina & Jallinoja, Riitta & Strandell, Harriet: Perhe, työ ja tunteet. Ristiriitoja ja ratkaisuja. Juva 1984

Järvinen, Margaretha & Ólafsdóttir, Hildigunnur: Nordiska kvinnors dryckesmönster. Alkoholpolitik 1 (1984): 193—206

Kontula, Osmo: Valkeakosken nuorten ihmissuhteet ja sukupuoliikäyttäytyminen ja katsaus suomalaisen seksuaalisuutta käsittelevään nuorisotutkimukseen. Lääkintöhallituksen terveystieteiden tutkimuslaitoksen tilaama selvitys, marraskuu 1984

Liljeström, Rita: Henkilökohtainen haastattelu 23.1.1985

Malatesta, Victor J. & Pollack, Robert H. & Wilbanks, W.A. & Adams, Henry E.: Alcohol effects on the orgasmic-ejaculatory response on human males. The Journal of Sex Research 15 (1979): 101—107

Malatesta, Victor J. & Pollack, Robert H. & Crotty, Terri D. & Peacock, Lelon J.: Acute alcohol intoxication and female orgasmic response. The Journal of Sex Research 18 (1982): 1—17

Saari, Salli & Raitasalo, Aune: Opiskelijoiden seksuaalikäyttäytymistä koskeva tutkimus: I raportti. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Helsinki 1974

Savio, Annikki: Naiset päihdehuollon kohderyhmänä. S. 9—28. Teoksessa: Naisten päihdeongelma. Sosiaalihuollon julkaisuja 2. Helsinki 1983

Sievers, Kai & Koskelainen, Osmo & Leppo, Kimmo: Suomalaisen sukupuolielämä. Porvoo 1974

Sifo — Svenska institutet för opinionsundersökningar Ab: Sexuallivet i Sverige. Februari 1980 (moniste)

Simpura, Jussi: Juomistapojen peruspiirteitä vuosina 1968, 1976 ja 1984. Juomistapatutkimuksen ennakkotuloksia. Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste 173. Helsinki 1985

Wilson, G. T. & Lawson, D. M.: The effects of alcohol, and sexual arousal in women. *Journal of Abnormal Psychology* 85 (1976): 489—497

Wilson, G. T. & Lawson, D. M.: Expectancies, alcohol, and sexual arousal in women. *Journal of Abnormal Psychology* 87 (1978): 358—367

Wiman, Ronald: Naisten alkoholi-ongelman erityispiirteet. S. 29—43. Teoksessa: Naisten päihde-ongelma. Sosiaalihuollituksen julkaisuja 2. Helsinki 1983

Zetterberg, Hans: Om sexuallivet i Sverige. Statens offentliga utredningar 1969: 2. Stockholm 1969.

English Summary

Elina Haavio-Mannila — Osmo Kontula: Alkoholili opiskelijoiden sukupuolielämässä II (Alcohol in the Sex Life of Students, II)

This is the second part of the article on alcohol in students' sex life. It deals with sexual problems and differences between the sexes. The results are based on questionnaire data collected among students at the University of Helsinki in 1983.

Many differences in sex life were observed between male and female students. The use of alcohol was associated with sexual liberation and liberal attitudes more clearly among women than among men, but the difference was not very great.

Women who entirely refrained from alcohol consumption usually abstained from masturbation, too. Such women completely denied their sexuality. Men who refrained from alcohol consumption had their first sexual intercourse rather late. Men used alcohol to pluck up their courage, making it easier for them to approach women. Men who had needed alcohol for sexual intercourse when young continued to depend on it as adults. Sometimes these men's alcohol consumption became heavier and more general. Thus women's use of alcohol was more situa-

tion-specific (associated with their sex life) than men's, and alcohol consumption to activate one's sex life did not necessarily lead to its increased general use.

The results indicated that, used in moderation, alcohol promotes a happy sex life. On the other hand, heavy, regular alcohol consumption was associated with sex causes problems. These findings held both for men's impotency and women's inability to climax.

Men often experienced their sexual problems as being due to women they didn't find very satisfying as sexual partners and couldn't trust. Women's difficulties in reaching orgasms were also associated with experiencing their sexual companions as unsatisfactory and not trustworthy. Such men, however, were not considered sexually tame, i.e. their shortcomings were more holistic. In these cases, neither men's nor women's sexual difficulties were due merely to their partners; the causes were more deeply rooted in their earlier personal histories and their inability to make their relationships better meet their own sexual needs.

Alkoholipolitiikka Vol. 50: 126–137, 1985